

слідє відповідному темпоритму мови свого об'єкта, висоті звуку, голосовим атакам, дикції, манері промовляти окремі звуки і т.д. Але головний меседж цієї сцени — «знайти свій голос» і рости особистісно через поезію. Цю фразу він залишає на кінець лекції та інтонаційно її виразно виділяє, задавши домашнє завдання, що абсолютно відповідає темі, — написати свій вірш.

Наступне заняття герой Вільямса проводить на свіжому повітрі, поєднуючи читання студентами поезій і фізичну активність, а також працюючи над їх емоційним наповненням. У цій сцені Вільямс переважно використовує верхній регістр і політний звук через особливості подачі голосу на вулиці.

Під час сцени читання власних віршів у діалозі з Тодом, щоб той поборов сором'язливість, Кітінг починає його м'яко, потім щоразу жорсткіше, гучніше і піднімаючи висоту голосу, прокричати. Він починає набігати кола навколо студента, а темпоритм його мови паралельно зростає, мотивуючи того ще більше віддатись підсвідомості, і почати, імпровізуючи, придумати вірш на ходу.

Навіть у фінальній сцені, коли Джона Кітінга звільняють за його «зухвалу» поведінку та нібито підбурювання учнів до створення «Спілки мертвих поетів», актор зберігає стриманість і внутрішню гідність героя. Його голос залишається м'яким, звучить у нижньому регістрі, проте стає рівним, приглушеним, майже беземоційним. Ця контрольована інтонаційна стриманість передає глибокий емоційний стан персонажа — сум, біль і водночас спокійне прийняття ситуації. Під час останньої фрази у фільмі, коли Кітінг дякує учням за підтримку, ледь помітна усмішка на його обличчі пом'якшує тембр, робить звучання голосу світлішим і теплішим, надаючи сцені особливої ліричності та людяності.

Отже, мовний малюнок ролі Джона Кітінга у виконанні Робіна Вільямса демонструє не лише високий рівень володіння актором мистецтвом сценічного слова, а й виконує важливу педагогічну функцію. Через мовлення свого персонажа — викладача — актор формує в учнів здатність мислити, відчувати й усвідомлювати власне бачення життя, суспільства та мистецтва. Саме така синергія художнього й педагогічного начала є ключовим завданням викладачів театральних дисциплін.

А. Лебідь

**ПЕРФОРМАТИВНИЙ ПІДХІД У ПЕРСПЕКТИВІ ОНОВЛЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АКТОРА
В ГАЛУЗІ ВИКОНАВЧИХ МИСТЕЦТВ**

A. Lebid

**PPERFORMATIVE APPROACH IN THE PERSPECTIVE
OF RENEWING PEDAGOGICAL MODELS OF ACTOR PROFESSIONAL TRAINING
IN THE FIELD OF PERFORMING ARTS**

Сучасні процеси трансформації вищої освіти в Україні, зумовлені цілим комплексом інституційних, освітніх і соціально-культурних змін, пов'язують з інтеграцією національної системи освіти до європейського освітнього простору. Реалізація принципів European Higher Education Area та участь України в Bologna Process сприяє модернізації освітніх стандартів, перегляду структури освітніх програм і впровадженню нових методологічних підходів і до підготовки фахівців творчих професій.

Слід констатувати, що впродовж останніх років в Україні інтенсифікується реформа системи вищої освіти, спрямована на гармонізацію національних освітніх програм із європейськими академічними моделями. Міністерство освіти і науки України, ініціюючи оновлення освітніх стандартів спеціальностей, зокрема і творчих, своєю чергою, стимулює впровадження нових підходів до освітніх програм. Відповідно, оновлення освітніх стандартів передбачає як адаптацію організаційних механізмів підготовки фахівців, так і переосмислення концептуальних основ художньо-педагогічної діяльності, що потребує наукової теоретизації системної реалізації освітніх підходів.

Насущні зміни в контексті реформ торкаються підготовки фахівців галузі сценічного мистецтва на понятійному рівні. В академічному та професійному дискурсі дедалі виразніше проявляється тенденція до розширення традиційного поняття «сценічне мистецтво» до його трансформації в більш широке поле перформативних практик. У результаті в сьогодинньому освітньому середовищі стало актуалізується поняття «перформативні мистецтва», яке відображає сучасні процеси міждисциплінарної взаємодії театру, танцю, перформансу, візуальних мистецтв та медіапрактик. Трансформація термінологічного апарату засвідчує істотні зміни в розумінні природи сценічного мистецтва й ролі актора в сучасному мистецькому процесі. Якщо традиційна модель театральної освіти орієнтована переважно на підготовку актора драматичного театру, то сучасна художня практика передбачає розширення професійних компетенцій виконавця та його здатність до творення в межах різних форм сценічної та перформативної дії. Це зумовлює перегляд педагогічних підходів до професійної підготовки акторів й інтеграцію нових методологічних моделей в освітній процес.

У формуванні теоретичної бази перформативних мистецтв основну роль відіграють дослідження, що розвиваються в науковому напрямі Performance Studies. Ця область досліджень розглядає театральну дію як частину ширшого культурного та соціального феномену перформативності, що охоплює різні форми символічної поведінки, ритуалу та художнього вираження.

Згідно концепції театрального дослідника й засновника перформативного напрямку Річарда Шехнера, пропонується розглядати акторську гру через концепт відновленої поведінки (Restored Behavior), трактуючи сценічну дію як систему культурно обумовлених поведінкових моделей, відтворюваних у художньому просторі.

Такий перформативний підхід набув подальшого розвитку в дослідженнях, присвячених міжкультурним аспектам акторського тренінгу Філіпа Зарілі, у роботах якого акторська майстерність розглядається як комплексна психофізична практика, що поєднує елементи західної театральної педагогіки і східних тілесних дисциплін. Ця інтегративна модель підготовки актора дозволяє розширити традиційні уявлення про сценічне мистецтво та сприяє формуванню нових освітніх стратегій у сфері перформативних практик.

Отже, у сучасних умовах інтеграції української системи освіти в європейський академічний простір у якості перспективної методологічної засади модернізації освітніх програм, що визначає оновлення педагогічних моделей підготовки фахівців галузі виконавчих мистецтв, постає перформативний підхід до акторської гри через концепт Restored Behavior.